

การระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว)

จังหวัดนครสวรรค์*

Resource Mobilization of the Movement Against Waste to Energy

(Phaisali - Nong Bua) in Nakhon Sawan Province

Received: September 1, 2020

Revised: November 8, 2020

Accepted: December 1, 2020

ขวัญฤทัย เรือนเพชร**

(Kwanruthai Rueanpetch)

รตา อนุตตรังกูร***

(Rata Anuttarangoon)

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) จังหวัดนครสวรรค์ และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) จังหวัดนครสวรรค์ โดยมองผ่านทฤษฎีการระดมทรัพยากรและทฤษฎีขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่เป็นสำคัญ ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลีและขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอหนองบัวมีการระดมทรัพยากร อยู่ 6 ประเด็น คือ 1) ด้านทรัพยากรบุคคล 2) ด้านเงิน 3) ด้านวัสดุและอุปกรณ์ 4) ด้านข้อมูล 5) ด้านเทคโนโลยี และ 6) ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

ผลการวิจัย พบว่า ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาลีมีการระดมทรัพยากร ทั้ง 6 ประเด็น พบจุดอ่อน คือ ด้านข้อมูล เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ที่ประชาชนในพื้นที่รับรู้ นั้น มาจากบริษัทผู้รับผิดชอบการสร้างโรงไฟฟ้าขยะเป็นหลัก จึงได้ข้อมูลที่ไม่มีความเป็นกลาง ในส่วนของจุดแข็งของขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะไพศาลี คือ ด้านทรัพยากรบุคคล ที่รวมตัวกันอย่างเข้มแข็งจนนำไปสู่การยื่นหนังสือร้องเรียนต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครอง

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิจัยเรื่อง “การระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) จังหวัดนครสวรรค์”

ในรายวิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางรัฐศาสตร์ (2454903) ของหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

** นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชารัฐศาสตร์ แขนงวิชาการเมืองการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

4th year students in Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University.

*** อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยและอาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

Research advisor and Lecturer in Political Science Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Sawan Rajabhat University, E-mail : ratamoojom@gmail.com.

ตัดสินใจให้โรงงานไฟฟ้าชนะคดีความ แต่ ณ ขณะนั้น ใบอนุญาตการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะได้หมดอายุลง จึงทำให้การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อำเภอโพนทรายไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ทำให้ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะโพนทรายประสบความสำเร็จในการเคลื่อนไหวคัดค้านในประเด็นดังกล่าว

ทางขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวมีการระดมทรัพยากร ทั้ง 6 ประเด็น พบจุดอ่อน คือ ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งกลุ่มคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวมีการเรียกร้องต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอยู่หลายแห่งอย่างต่อเนื่องมาตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ต้องรวมตัวกันจนกลายมาเป็นจุดแข็งของขบวนการคัดค้านนี้ ทั้งในสัดส่วนของจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมและยุทธวิธีในการคัดค้านทั้งที่ถูกและผิดกฎหมายอย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ โดยเฉพาะด้านวัสดุและอุปกรณ์ ทางขบวนการมีการใช้อีตุ๊ก เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะ เพราะอีตุ๊กแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จึงทำให้อีตุ๊กเป็นอุปกรณ์สำคัญในการปิดถนนประท้วง ซึ่งปัจจุบันขบวนการคัดค้านนี้ก็พยายามที่จะใช้จุดแข็งที่มีในการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะโรงงานไฟฟ้าขยะยังมีการก่อสร้างอย่างต่อเนื่องจนเกือบแล้วเสร็จและยังไม่มีหน่วยงานใดออกมาให้ความช่วยเหลือในการคัดค้านของขบวนการนี้

คำสำคัญ : การระดมทรัพยากร, ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ

ABSTRACT

This article examines: 1) To study Resource Mobilization of the Movement Against Waste to Energy (Phaisali - Nong Bua) in Nakhon Sawan Province and 2) to compare Resource Mobilization of the Movement Against Waste to Energy (Phaisali - Nong Bua) in Nakhon Sawan Province. This research is a Qualitative Research which focuses on description and analysis information collected by using Resource Mobilization Theory and New Social Movement Theory. The mobilized resources to support movement against the waste power plant; 6 issues which are 1) People, 2) Money, 3) Materials, 4) Information, 5) Technology and 6) Government and private agencies.

The research has found that; The Resource Mobilization of the Movement Against Waste to Energy (Phaisali) there are weaknesses namely information. By mainly receiving information from the company that built the waste power plant. Therefore, obtaining information that is not neutral. The strength of the Movement Against Waste to Energy (Phaisali) namely human resource. By filing a complaint with the Administrative Court. The court ruled in favor of the power plant, but at that permits the construction of power plant waste has expired. Causing the Movement Against Waste to Energy (Phaisali) to successfully.

The Resource Mobilization of the Movement Against Waste to Energy (Nong Bua) there are weaknesses namely Government and private agencies. The Movement Against Waste to Energy (Nong Bua), which has been continuously demanding to the relevant government agencies to the present. But not receiving enough cooperation. Therefore, causing the people in the area to unite to become the strength of this opposition process Both in proportion to the number of participants and the tactics of opposition, both legal and illegal, uniquely in the area. Especially the material which is E-Tuk, as a symbol of objection to the waste power plant. Currently, this the Movement Against Waste to Energy (Nong Bua) is still trying to use the strengths that are constantly opposing the waste power plant. But still not successful.

Keywords: The Resource Mobilization, The Movement Against Waste to Energy

บทนำ

ประเทศไทยประสบปัญหาการจัดการขยะชุมชนมายาวนาน และมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีปริมาณขยะชุมชนเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ตามอัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภคและบริโภคของประชาชน แม้ว่าภาครัฐจะพยายามบริหารจัดการขยะชุมชน ทั้งการจัดเก็บเคลื่อนย้ายรวมถึงการทำลาย โดยได้รับการจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างระบบกำจัดขยะ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับปริมาณขยะชุมชนที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นภัยคุกคามต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องกำจัดให้ถูกวิธีและเหมาะสม เพราะหากไม่มีการนำขยะไปใช้ประโยชน์ ในสัดส่วนที่มากขึ้น (บริษัท อีโค เอ็นเนอร์ยี่ กรุป คอร์ปอเรชั่น จำกัด, 2557 , ออนไลน์) สถานการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนต่อวัน ใน พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณ 27.37 ล้านตัน หรือ 74,998 ตันต่อวัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2559 ร้อยละ 1.15 ที่มีปริมาณเกิดขึ้น 27.06 ล้านตัน (กรมควบคุมมลพิษ, 2562 , ออนไลน์) และในปี พ.ศ. 2561 มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 27.8 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 รว 1.64% ซึ่งถูกคัดแยกและนำกลับไปใช้ประโยชน์ 34% กำจัดอย่างถูกต้อง 39% และกำจัดไม่ถูกต้อง 27% (Porraphat Jutrakul, 2562 , ออนไลน์) และในระยะแรกการฝังกลบเป็นวิธีที่นิยม แต่ปัจจุบันพื้นที่สำหรับฝังกลบหายากขึ้น และบ่อฝังกลบยังก่อให้เกิดมลภาวะตามมา มีน้ำเสียจากกองขยะ ทำให้น้ำบาดาลไม่สามารถนำมาบริโภคได้ อีกทั้งกลิ่นเหม็นจากกองขยะส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของชาวบ้าน จากปัญหาดังกล่าว ทำให้การกำจัดขยะโดยการเผา เป็นวิธีที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น การเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และเป็นประโยชน์จากขยะมากที่สุดจึงเป็นทางเลือกที่นำมาใช้ ปัจจุบันมีการคิดค้นเทคโนโลยีกำจัดขยะที่สามารถแปลงขยะเป็นพลังงานและใช้ผลิตกระแสไฟฟ้า โดยข้อดีของการผลิตไฟฟ้าจาก

ขยะ คือ เป็นแหล่งพลังงานราคาถูก ช่วยลดปัญหาการกำจัดขยะแต่ก็มีข้อจำกัด เช่น การถูกต้องด้านจากชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง เทคโนโลยีบางชนิดใช้เงินลงทุนสูง และมีค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะให้เหมาะสมก่อนนำไปแปรรูปเป็นพลังงาน รวมถึงต้องมีเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการกับฝุ่นควันและสารที่เกิดจากการเผาขยะ อีกทั้งมีข้อจำกัดด้านการเป็นเจ้าของขยะ เช่น ผู้ลงทุนตั้งโรงไฟฟ้าอาจไม่ใช่เจ้าของบ่อขยะ (บริษัท อีโค เอ็นเนอร์ยี่ กรุป คอร์ปอเรชั่น จำกัด, 2557 , ออนไลน์)

ซึ่งในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการจัดการขยะในปริมาณมาก โดยการเปลี่ยนขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า แต่โรงงานไฟฟ้าขยะก็มีผลเสียมากมายตามมา เช่น สภาพปัญหาของโรงงานไฟฟ้าขยะที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ได้แก่ ปัญหาโรงไฟฟ้าพลังงานถ่านหินแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ก็เป็นอีกกรณีหนึ่ง ที่ชาวบ้านต้องรวมตัวกันเรียกร้องต่อสู้กับการพัฒนาของรัฐมายาวนาน นานจนกระทั่งคนเฒ่าคนแก่เริ่มล้มหายตายจาก และลูกหลานที่เติบโตขึ้นมาเพื่อรับเคราะห์กรรมอันซ้ำซาก โดยที่รัฐไม่ได้แก้ไขปัญหายอย่างจริงจัง ชาวบ้านได้รับมลพิษจากโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ทำให้เกิดผลกระทบเฉียบพลัน ตั้งแต่เกิดอาการระคายเคืองเยื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ตา จมูก คอ ทางเดินหายใจ ที่มีการแสบคัน และตามมาด้วยการติดเชื้อหลังการระคายเคือง จนเป็นเหตุให้ชาวบ้านได้ล้มป่วยและเสียชีวิตกันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (องอาจ เดชา, 2547 , ออนไลน์) และอีกหนึ่งพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ โรงไฟฟ้าพลังงานขยะของเทศบาลภูเก็ต เกิดจากเรื่องกลิ่นเหม็นบริเวณรอบเตาเผาและฝุ่นควัน ซึ่งทำให้ประชาชนโดยรอบเกิดความไม่มั่นใจในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของเตาเผาขยะมูลฝอยในภาพรวม อันจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดทัศนคติ ในแง่ลบต่อโรงไฟฟ้าขยะ (ตติยาภรณ์ วรวงศ์ไกรศรี และ โสภิตสุตา ทองโสภิต, 2554 , ออนไลน์)

จากข้อมูลเบื้องต้นสภาพปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในประเทศไทยนั้นมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี ขบวนการในการจัดการขยะในปริมาณมาก นั้นเป็นสิ่งที่แก้ไขได้ยากแต่ก่อนใช้การฝังกลบและการเผาขยะ ซึ่งวิธีนี้ทำให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการจัดการขยะในปริมาณที่มาก ๆ โดยการเปลี่ยนขยะให้เป็นพลังงานไฟฟ้า จึงเกิดการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าขยะเกิดขึ้น ภายในประเทศไทยหลายแห่ง หนึ่งในนั้นคือ อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ มีโครงการจะจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่ อำเภอไพศาลี มีขบวนการคัดค้านเกิดขึ้น จึงทำให้พื้นที่ อำเภอไพศาลี โดยขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะในอำเภอไพศาลี มีผู้เสนอรายชื่อคัดค้านจำนวน 200 -300 คนโดยมีการยื่นรายชื่อเสนอการคัดค้านต่อนายอำเภอไพศาลี เมื่อปี พ.ศ. 2558 และต่อมามีการนัดเจรจากับกลุ่มนายทุนเพื่อหาทางออกในการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าขยะ แต่ชาวบ้านไม่ยอมให้จัดตั้งโรงงานไฟฟ้าขยะ จึงเกิดการล่าช้าในการจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อำเภอไพศาลี และในปัจจุบันเรื่องการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะจึงถูกระงับการก่อสร้างไว้ เนื่องจากอำเภอไพศาลีไม่สามารถจัดตั้งโรงงานไฟฟ้าขยะได้ นายทุนจึงได้เสนอโครงการไปยังอำเภอใกล้เคียง ได้แก่ อำเภอหนองบัว (นาง ก, 2562 , สัมภาษณ์)

เมื่อประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวทราบว่าจะมีโครงการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะเกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอหนองบัว ชาวบ้านต่างก็มีข้อห่วงกังวลต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมาไม่ว่าจะเป็นผลกระทบในด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต

ความเป็นอยู่ ตลอดจนผลกระทบที่จะเกิดต่อสุขภาพอนามัย เนื่องจากชาวบ้านต่างได้รับรู้ถึงข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสียและผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากมีการสร้างโรงงานขยะเกิดขึ้นตามสื่อต่าง ๆ และไม่มีความเชื่อมั่นในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนว่าจะจะเป็นไปตามขั้นตอนด้วยความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพจึงนำไปสู่การเคลื่อนไหวของประชาชนกลุ่มเครือข่ายโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวเพื่อคัดค้านการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะและนำเสนอข้อมูลสภาพปัญหาตลอดจนความไม่เหมาะสมต่อการตั้งโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อำเภอนองบัว รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทบทวนนโยบายและมาตรการและพิจารณาความเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทั้งในสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของคนในชุมชน ที่จะเกิดขึ้นตามมา หากมีการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะเกิดขึ้น ทั้งนี้ แม้คนที่ร่วมเคลื่อนไหวในบางส่วนจะไม่ใช่คนในพื้นที่อำเภอนองบัว แต่มันก็เห็นว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลในวงกว้างทั้งในส่วนของจังหวัดและประเทศชาติ ทุกคนไม่ได้ปฏิเสธปัญหาในเรื่องของขยะ แต่อยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความเหมาะสม ผลกระทบ และการมีส่วนร่วมของคนในอำเภอนองบัวในการแก้ไขปัญหา หรือ กระบวนการทำงานต่าง ๆ และคิดว่าการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะไม่ใช่ทางเลือกสุดท้ายในการจัดการปัญหาขยะ

อย่างไรก็ตามสิ่งที่หน้าสังเกตและกลายเป็นความสนใจของผู้ศึกษาก็คือ การระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) ในการคัดค้านการสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นการคัดค้านที่ไม่เป็นผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวของกลุ่มเครือข่ายโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว ดังนั้นการระดมทรัพยากรของกลุ่มเครือข่ายโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวจึงเป็นกรณีศึกษาการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) ซึ่งมีทั้งเหมือนและแตกต่างจากการเคลื่อนไหวทางสังคมอื่น ๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) จังหวัดนครสวรรค์
- 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะระหว่างขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาลีกับขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง การระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (อำเภไพศาลี-นครสวรรค์) จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพได้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่ศึกษา การรวบรวม ข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้า

ขยะ (อำเภอไพศาลี-นครสวรรค์) จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง 4 กลุ่ม คือ 1) แกนนำของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลี 2) สมาชิกของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลี โดยจากคำแนะนำของกลุ่มที่ 1 แบบ Snow Sampling จนกว่าข้อมูลจะจุดอิมตัวของข้อมูล 3) แกนนำของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอหนองบัว และ 4) สมาชิกของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอหนองบัว โดยจากคำแนะนำของกลุ่มที่ 3 แบบ Snow Sampling จนกว่าข้อมูลจะจุดอิมตัวของข้อมูล แล้วนำข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลปฐมภูมิมาประมวล เพื่อจัดสรรข้อมูลในการวิเคราะห์ภายใต้ทฤษฎีระดมทรัพยากรและทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัย

การศึกษาการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ (ไพศาลี-หนองบัว) จังหวัดนครสวรรค์ มีการระดมทรัพยากรเพื่อประกอบการเคลื่อนไหวคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ อยู่ 6 ประเด็น คือ 1.ด้านทรัพยากรบุคคล 2.ด้านเงิน 3.ด้านวัสดุและอุปกรณ์ 4.ด้านข้อมูล 5.ด้านเทคโนโลยี 6.ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะระหว่างขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาลีขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวจังหวัดนครสวรรค์

การระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาลี ทั้ง 6 ประเด็น ดังนี้

1) ด้านทรัพยากรบุคคล การระดมทรัพยากรบุคคลของขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะไพศาลี เริ่มต้นจากมีโครงการไฟฟ้าขยะของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง จะเข้ามาก่อสร้างในพื้นที่ซึ่งทำให้ประชาชนภายในพื้นที่รู้สึกกังวลเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต เพราะพื้นที่ในการก่อสร้างอยู่ติดกับบริเวณชุมชน วัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน โรงพยาบาลไพศาลี และโรงเรียน ห่างออกไปเพียงประมาณ 7 กิโลเมตร (นาย ข, 2562 , สัมภาษณ์) ในช่วงแรกของการรวมตัวนั้น มีประชาชนรวมกัน 3 กลุ่ม คือ “กลุ่มเรารักไพศาลี, กลุ่มไพศาลีโศก และกลุ่มพัฒนาอำเภอไพศาลี” ประกอบไปด้วยประชาชนในบริเวณตลาดเป็นหลัก และในช่วงหลังกลุ่มพัฒนาไพศาลีกก็แบ่งออกเป็น 2 มุมมอง (มีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะ) ทำการเดินขบวนคัดค้านที่องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลีและยื่นหนังสือคัดค้าน แต่ถูกประชาชนอีกกลุ่มคือ “กลุ่มพัฒนาอำเภอไพศาลี” ทำการต่อต้าน “กลุ่มเรารักไพศาลี” และได้รวมตัวกันเพื่อยื่นหนังสือสนับสนุนการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะชุมชน ณ ที่ว่าการอำเภอไพศาลี

จึงต้องอาศัยทรัพยากรบุคคลภายนอกพื้นที่ เช่น นายกสมาคมต่อต้านสภาวะโลกร้อนได้เข้าร่วมกับกลุ่มเรารักไพศาลี จำนวน 1,088 คน เข้ายื่นหนังสือคัดค้านการพิจารณาคำขออนุญาตก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะ ที่เข้ามากว่าวนซื้อที่ดินพื้นที่หมู่ที่ 8 ตำบลไพศาลี ไปแล้วกว่า 60 ไร่ เพื่อเตรียมนำมาสร้างโรงไฟฟ้า โดยจะเผาขยะไม่ต่ำกว่า 600 ตันต่อวัน และนำความร้อนจากการเผากำจัดขยะไปผลิตกระแสไฟฟ้าได้วันละ 9.5 เมกะวัตต์ (นาย ง, 2562 , สัมภาษณ์)

ซึ่งเป็นการหลบเลี่ยงที่จะทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม และได้ยื่นฟ้องให้ระงับโครงการฯ ต่อศาลปกครอง นครสวรรค์ ตามลำดับ แต่โครงการก็ยังเดินหน้าต่อไป (เพ็งอ้ง) โดยล่าสุดอุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ได้เข้ามา ปิดประกาศรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แต่ไม่ยอมบอกกล่าวให้ชาวบ้านรู้ กระทั่งครบกำหนดระยะเวลาการ ปิดประกาศแล้วจึงมาแจ้งชาวบ้านให้รับรู้ ถือว่าเป็นกลอุบายที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมาย ชาวไพศาลีจึงได้รวมตัว แสดงพลังกันอีกครั้ง โดยใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญ 2560 ม.43(3) ในการเข้าชื่อกันคัดค้านการดำเนินโครงการดังกล่าว ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ อุตสาหกรรมจังหวัดนครสวรรค์ และคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) (นาย ค, 2562 , สัมภาษณ์)

2) ด้านเงิน เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการเคลื่อนไหวในแต่ละครั้งหรืออาจกล่าวได้ว่าเงินเป็นเหมือนเครื่อง อำนาจความสะดวกอีกอย่างหนึ่งก็ได้ เงินที่ใช้จ่ายภายในขบวนการนี้ส่วนใหญ่มาจากการรับบริจาคภายในพื้นที่ จากการตั้งกล่องรับบริจาคไว้ในบริเวณตลาดไพศาลี บางครั้งก็นำเงินมาให้กับแกนนำโดยตรง เพื่อนำเงินไปซื้อวัสดุ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเคลื่อนไหวคัดค้านโรงไฟฟ้าในแต่ละครั้ง หรือบางคนก็นำอาหารมาเลี้ยงสมาชิกขบวนการ คัดค้าน (นาย ง, 2562, สัมภาษณ์)

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ประชาชนภายในพื้นที่ประมาณ 200 คนรวมตัวกันบริเวณชุมชนศาลือโคก เพื่อทำการ เดินเท้าไปยังตัวตลาด พร้อมทั้งช่วยกันทำปากกามาเขียนลงบนป้ายผ้าที่ต้องยึดติดบนขอบไม้ ทำธงหลากสี รวมไปถึง การเขียนป้ายผ้าคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะแบบแขวนตามตึกเป็นหลัก ก่อนที่จะเคลื่อนขบวนไปยังองค์การบริหารส่วน ตำบลไพศาลี (นาง จ, 2562 , สัมภาษณ์) วัสดุอุปกรณ์ดังกล่าวสามารถหาได้ในพื้นที่หรือมาจากการบริจาคของสมาชิก นอกจากนี้ยังมีการใช้เครื่องปั่น เพื่อนำข้อมูลข้อดีและข้อเสียของโรงไฟฟ้าขยะมาเผยแพร่ภายในพื้นที่ พร้อมทั้งติดตั้ง เครื่องกระจายเสียงเพื่อทำการประชาสัมพันธ์ข้อมูลเป็นระยะ

ในช่วงเวลาที่ขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลีได้ไปยื่นฟ้องให้ระงับการก่อสร้างที่ศาลปกครอง นั้น ก็จะใช้วิธีการระดมทรัพยากรบุคคลให้เป็นตัวแทนของขบวนการร่วมเดินทางโดยรถยนต์ส่วนบุคคลประมาณ 4-5 คัน ร่วมเดินทางไปกับแกนนำของขบวนการ (เพ็งอ้ง)

4) ด้านข้อมูล ข้อเท็จจริงหรือเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลี เริ่มต้นมาจากการสังเกตในการร่วมประชุมหมู่บ้าน การเข้าร่วมฟังและแสดงความคิดเห็นในการทำประชาพิจารณ์ การรวบรวม การพูดกันปากต่อปาก และการค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ จากอินเทอร์เน็ต ที่มีทั้งข้อดีและข้อเสียจำนวนมาก ทำให้ ประชาชนภายในพื้นที่สังเกตถึงความไม่ตรงไปตรงมาของการก่อสร้างของโรงงานไฟฟ้าขยะในครั้งนี้ (นาย ข, 2562 , สัมภาษณ์) เริ่มมีการรวมกลุ่มกันและหาข้อมูลข้อเท็จจริงของการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะ พูดคุยกันถึงผลกระทบที่ จะตามมาในอนาคตต่อการทำเกษตรกรรมและการอยู่อาศัยในอนาคต จึงมีการเข้าปรึกษากับผู้นำหมู่บ้านและ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อซักถามข้อสงสัยและหาทางออกร่วมกัน

5) ด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลทั้งข้อดีและข้อเสียของการมีโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่และใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คือ โทรศัพท์มือถือ เป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Line และ Facebook เพื่อคาดหวังว่าจะเป็นพื้นที่สาธารณะขนาดเล็กที่ช่วยเผยแพร่ข้อมูลภายในพื้นที่นี้ออกไปสู่ภายนอกได้ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรศัพท์ เป็นต้น

แต่โดยส่วนใหญ่แล้วสมาชิกของขบวนการนี้เป็นกลุ่มเกษตรกร ไม่มีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีไม่มากนัก จึงทำให้ข้อมูลเรื่องการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะในพื้นที่อำเภอไพศาลีไม่ค่อยได้มีพื้นที่อยู่บนสื่อหลักเท่าที่ควร จึงทำให้พวกเขาถูกเอาเปรียบเป็นอย่างมาก แกนนำของกลุ่มจึงต้องมียุทธศาสตร์และอาศัยความสามารถในการสื่อสารข้อมูลกับทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสมาชิกภายในขบวนการมากพอสมควร

6) ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะที่อำเภอไพศาลีมีหน่วยงานหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนี้ บริษัทเอกชนแห่งหนึ่งที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะ, ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์, ตัวแทนอุตสาหกรรมจังหวัด, ตัวแทนสำนักงานกำกับกิจการพลังงาน, ตัวแทนสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด, ตัวแทนท้องถิ่นจังหวัด, ตัวแทนสาธารณสุขจังหวัด, ตัวแทนสำนักงานพลังงานจังหวัด, ตัวแทนองค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของที่ว่าอำเภอไพศาลี (นาย ข, 2562, สัมภาษณ์) ซึ่งแต่ละหน่วยงานดังกล่าวได้พยายามประสานความเข้าใจระหว่างบริษัทผู้ก่อสร้างและประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทางที่ว่าอำเภอไพศาลีจึงได้จัดประชุมชี้แจงประชาชนในพื้นที่ตำบลไพศาลี ตำบลโคกเคียน และพื้นที่ใกล้เคียง รวมไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าร่วมประชุม ณ ศาลาประชาคมอำเภอไพศาลี โดยมีผู้เข้าร่วม 709 คน มีมติ “คัดค้านการก่อสร้างทั้งหมด (นาย ค, 2562, สัมภาษณ์)” และประชาชนยังมีข้อเสนอให้ดำเนินการขอให้ผู้มีอำนาจสั่งระงับการก่อสร้าง พร้อมทั้งขอให้ยกเลิกใบอนุญาต ร.ง.4 เนื่องจากมีความไม่ถูกต้องทางเอกสารและกระบวนการขออนุญาตมาตั้งแต่ต้นและให้จัดหาสถานที่อื่นดำเนินการแทนพื้นที่อำเภอไพศาลี (นาง จ, 2562, สัมภาษณ์)

แต่ทางบริษัทก็ยังดำเนินการที่จะก่อสร้าง จึงนำไปสู่การที่ประชาชนรวมรวบรายชื่อไปยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง มีคำวินิจฉัยให้บริษัทดังกล่าวชนะคดีความ สามารถดำเนินการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะได้ แต่ ณ ขณะนั้นใบอนุญาตการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะได้หมดอายุลง จึงทำให้การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อำเภอไพศาลี ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ การระดมทรัพยากรทั้ง 6 ประเด็น ของขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะไพศาลีเป็นส่วนช่วยให้พวกเขาประสบความสำเร็จในการเคลื่อนไหวคัดค้านประเด็นดังกล่าว

การระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว ทั้ง 6 ประเด็น ดังนี้

1) ด้านทรัพยากรบุคคล การรวมของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว เริ่มจากกลุ่มแกนนำได้ทราบว่ามีบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง จะทำการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะในพื้นที่อำเภอหนองบัว กลุ่มแกนนำจึงได้สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของโรงงานไฟฟ้าขยะที่ได้มาจาก “กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” นอกพื้นที่ มาเผยแพร่ภายในพื้นที่ที่ได้รับรู้และตระหนักถึงพิษภัยที่อาจจะเกิดขึ้นในการทำประชาคมของแต่ละหมู่บ้าน โดยใช้วิธีการบอกปากต่อ

ปาก (นาง ก, 2562 , สัมภาษณ์) เมื่อประชาชนเกิดความกังวลและตระหนักถึงพิษภัยที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตถ้ามีการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะในพื้นที่ จึงเกิดการรวมตัวกันคัดค้าน เพราะบริษัทดังกล่าวมีการใช้ช่องว่างทางกฎหมายและมีการปลอมแปลงลายมือชื่อของประชาชนภายในพื้นที่ และดำเนินการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะโดยไม่มีการทำประชาพิจารณ์ที่ชัดเจน (นาย ฉ, 2562 , สัมภาษณ์) ในช่วงแรกยังมีประชาชนมาเข้าร่วมคัดค้านจำนวนน้อย จึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถของกลุ่มแกนนำในการติดต่อสื่อสารข้อมูลกับทางประชาชนและสื่อสารกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างหนัก หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับรับเรื่องร้องเรียนนี้จากขบวนการไปแต่ก็ไม่มี ความคืบหน้าใด ๆ มาแจ้งข้อมูลกับขบวนการคัดค้านนี้ จนนำไปสู่การรวบรวมรายชื่อประชาชนในพื้นที่เพื่อยื่นฟ้องให้บริษัทดังกล่าวระงับการก่อสร้าง

เกิดการรวมตัวเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกันอยู่หลายครั้ง ทั้งที่บริเวณหน้าวัดหนองบัวหนองกลับ บริเวณหน้าที่ทำการอำเภอหนองบัว เพื่อทำการเคลื่อนไหวคัดค้านเชิงสัญลักษณ์ จนนำไปสู่การระดมทรัพยากรบุคคลจำนวนมาก และใช้ “รถอีตึก” มาเป็นอุปกรณ์สำคัญในการปิดสี่แยกหนองบัว โดยไม่ได้มีการเคลื่อนไหวที่รุนแรงอะไรมากมีการเผาหุ่นฟางและยางรถยนต์ เพื่อสร้างสถานการณ์และต้องการมีพื้นที่บนสื่อกระแสหลัก ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายจราจร การชุมนุมประท้วงกันอยู่ที่สี่แยกหนองบัวยืดเยื้อเป็นเวลาเกือบ 1 เดือน สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้สัญจรไปมาบนถนนเส้นดังกล่าว เกิดการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้สนับสนุนกับผู้คัดค้านอยู่ตลอดเวลา ซึ่งกลุ่มแกนนำก็ได้ถูกทางเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ทั้งทหารและตำรวจเชิญมาให้ปากคำเช่นกัน

2) ด้านเงิน แหล่งที่มาของเงินที่นำมาสนับสนุนการคัดค้านได้มาจากการบริจาคทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ รวมไปถึงเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ก็ได้รับมาจากการบริจาค เช่น ข้าวสาร เนื้อหมู ไข่ น้ำดื่ม ผัก ผลไม้ เป็นต้น เพื่อนำมาประกอบอาหารเลี้ยงสมาชิกผู้เข้าร่วมชุมนุมคัดค้าน รวมไปถึงการรวบรวมอุปกรณ์การเขียนป้ายผ้า คัดค้านไปติดตั้งตามสถานที่ต่าง ๆ ในเขตอำเภอหนองบัว เกิดความสามัคคีของสมาชิกภายในขบวนการ ที่ตระหนักได้ถึงผลกระทบที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่ในอดีต คือ “โรงงานหม้อแบตเตอร์” ที่ประชาชนในพื้นที่เลิกละการคัดค้านจนนำไปสู่การก่อสร้างโรงงานดังกล่าว เกิดผลกระทบในระยะยาว ประชาชนต้องย้ายที่อยู่อาศัยเนื่องจากเกิดโรคมะเร็งจากสารประกอบในแบตเตอร์ (นาย ข, 2562 , สัมภาษณ์) การคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะนี้จึงเกิดขึ้นอยู่ หลายครั้ง ดำเนินการคัดค้านทุกช่องทางไปยังหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เงินจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การเคลื่อนไหวคัดค้านดำเนินต่อไปได้ ซึ่งบางครั้งก็กลุ่มแกนนำที่มีฐานะก็เป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางในบางครั้ง

การคัดค้านของขบวนการนี้ไม่ได้อยู่แค่เพียงภายในอำเภอหนองบัว พวกเขายังเดินทางไปประท้วงที่กรุงเทพมหานครหน้าทำเนียบรัฐบาล ซึ่งต้องเดินทางด้วยรถบัส สมาชิกทุกคนจึงร่วมใจกันสนับสนุนรถและอาหารกล่องเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ตัวแทนของกลุ่มในการเดินทางไปประท้วงที่ทำเนียบรัฐบาล ความสามัคคีและความมีน้ำใจต่อกันจึงสำคัญกว่าเงิน เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ของขบวนการนี้เป็นเกษตรกร

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ เริ่มแรกของการคัดค้าน กลุ่มแกนนำได้พยายามรวบรวมรายชื่อประชาชนที่คัดค้านการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าหนองบัว ณ ที่ว่าการอำเภอหนองบัว ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนย้ายไปชุมนุมกันที่บริเวณหน้าวัดหนองบัวหนองกลับ มีการเชิญหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมาเจรจาแต่ก็ไม่มี ความคืบหน้าอะไร ทางขบวนการจึงได้

ปรึกษาหารือกันที่จะเดินทางไปยังกรุงเทพ โดยใช้ “รถอีตึก” เป็นยานพาหนะหลักในการเดินทาง แต่สุดท้ายก็ไม่ได้ไป เพราะมีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาเจรจาอีกครั้งหนึ่งว่าจะตามเรื่องดังกล่าวให้ ซึ่งก็พบกับบรรยากาศเดิม คือ ไม่มีการรายงานความคืบหน้ามายังขบวนการ

จึงเกิดการรวมตัวกันครั้งใหญ่ ด้วยวิธีการปิดสี่แยกหนองบัวที่ประกอบไปด้วย “รถอีตึก” ซึ่งเป็นอุปกรณ์การเกษตรที่สำคัญของหนองบัว ป้ายและธงสีน้ำเงินที่เขียนว่าไม่เอาโรงงานไฟฟ้าขยะ ติดตามถนนบ้านเรือนของประชาชนหนองบัวที่คัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ พร้อมทั้งยางรถยนต์และโรงศพที่ใช้ในการเผาเมื่อครั้งที่ชุมนุมปิดสี่แยกหนองบัวและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ภายในกลุ่ม เช่น เต็นท์ ลำโพง เสื้อ ผ้าใบคลุมข้าว ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้มีความจำเป็นมากแก่สมาชิกของขบวนการ เพราะมีทั้งวัยกลางคนจนถึงผู้สูงอายุเข้าร่วมชุมนุมในครั้งนี้

ทางขบวนการก็ทราบถึงการกระทำความผิดกฎหมายจรรยาบรรณ แต่ถ้าไม่กระทำการแบบนี้ หน่วยงานภาครัฐ สื่อมวลชน รวมไปถึงประชาชนนอกพื้นที่ก็ไม่ทราบถึงเจตนาของขบวนการว่าต้องการอะไร ขบวนการจึงพยายามใช้พื้นที่สาธารณะตรงนี้ (คือสี่แยกหนองบัว) ในการเคลื่อนไหวคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว ซึ่งปัจจุบันการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะก็ยังดำเนินอยู่และได้มีการเปิดรับสมัครพนักงาน ท่ามกลางความวิตกกังวลของประชาชนภายในพื้นที่ เพราะหลังเหตุการณ์ปิดสี่แยกหนองบัว แกนนำและสมาชิกบางคนของขบวนการนี้ถูกแจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย (ซึ่งยังอยู่ในชั้นสืบสวนและสอบสวน)

4) ด้านข้อมูล แกนนำคนหนึ่งได้เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านและได้ทราบถึงข้อมูลโครงการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะ ซึ่งในตอนแรกเขาได้รับข้อมูลด้านเดียวจากบริษัทผู้ก่อสร้างว่ามีข้อดีอย่างไรบ้าง จึงเห็นด้วยกับการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะ แต่ยังมีข้อวิตกกังวลอีกหลายอย่างที่ยังไม่ได้คำตอบจากบริษัทผู้ก่อสร้าง จึงเป็นที่มาของการนำข้อมูลดังกล่าวไปสืบค้นในโลกออนไลน์ รวมไปถึงการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้รอบรู้ในพื้นที่ ว่าถ้ามีการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะจะเกิดผลกระทบอย่างไรบ้าง นำข้อมูลมาคิดและวิเคราะห์ด้วยตนเอง ทำให้ความคิดเขาเปลี่ยนไปตระหนักถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต (นาย ฉ, 2562 , สัมภาษณ์) จึงนำข้อมูลดังกล่าวไปเผยแพร่ให้ประชาชนในพื้นที่หนองบัวได้ทราบแบบปากต่อปาก เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการทำประชาคมหมู่บ้านในแต่ละครั้ง จนเกิดการรวมตัวกันเพื่อคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะแห่งนี้

ข้อมูลในการคัดค้านจึงมาจาก 2 แหล่งใหญ่ ๆ คือ โลกออนไลน์และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เป็นสำคัญ การเผยแพร่ข้อมูลต้องอาศัยแกนนำที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในพื้นที่ด้วยการรวมตัวของขบวนการจึงเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ผสมกับการเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ เพราะพื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นพื้นที่โครงการพระราชดำริ (นาง ก, 2562 , สัมภาษณ์) จึงเกิดข้อถกเถียงถึงความไม่โปร่งใสในการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างหนัก

5) ด้านเทคโนโลยี คือ โทรศัพท์มือถือและคอมพิวเตอร์ ที่เป็นเครื่องมือในการช่วยสืบค้นข้อมูลที่สำคัญของกลุ่มแกนนำ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาเผยแพร่ให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบ และยังสามารถใช้เป็นอุปกรณ์ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกและรวดเร็วภายในขบวนการ และยังมีที่ตั้ง Line กลุ่มและเพจ Facebook เพื่อประชาสัมพันธ์การชุมนุมให้ประชาชนภายนอกพื้นที่ได้ทราบ

ส่วนพื้นที่สาธารณะที่เป็นสื่อกระแสหลักอย่าง “โทรทัศน์และวิทยุ” ก็มีการนำเสนอข่าวของขบวนการนี้ อยู่บ้าง แต่จะนำเสนออยู่บ่อยครั้งในช่วงที่มีการเผาหุ่นฟางและโศกพบริเวณสี่แยกหนองบัว และการเดินทางมายังพื้นที่หนองบัวของพลตำรวจเอกศรีวราห์ รังสิพราหมณกุล ที่เข้ามาควบคุมสถานการณ์และสั่งให้สลายการชุมนุม พร้อมทั้งรับปากจะช่วยเหลือนักขบวนการหนองบัว จึงสลายการชุมนุม แต่จนถึงปัจจุบันความคืบหน้าการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะก็ยังคงดำเนินการคัดค้านอยู่ตลอดเวลา การก่อสร้างโรงไฟฟ้าก็ดำเนินต่อไปเช่นกัน (เพ็งอ้าง)

6) ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวนี้มีจากสาเหตุ คือ บริษัทดังกล่าวอาศัยช่องว่างทางกฎหมายและการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของประชาชนในพื้นที่ จัดทำประชาพิจารณ์ที่เป็นเพียงพิธีกรรมให้ครบถ้วนกระบวนการตามกฎหมายกำหนด มีการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้เข้าประชาพิจารณ์ และดำเนินการก่อสร้างทั้งที่กระบวนการประชาพิจารณ์ยังไม่เสร็จสิ้น รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการกะทันหัน ทำให้ขบวนการออกมาเรียกร้องต่อหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

หน่วยงานภาครัฐมีหลายหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทางขบวนการดำเนินการเรียกร้องไป เช่น สำนักงานอุตสาหกรรม เรียกร้องประเด็นการขอใบอนุญาต, สำนักงานกำกับกิจการพลังงาน เรียกร้องประเด็นการเปลี่ยนเชื้อเพลิงจากถ่าน มาเป็น RDF เป็นต้น (นาย ช, 2562 , สัมภาษณ์) ซึ่งประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ “พื้นที่การก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ของโครงการพระราชดำริ” มีสำนักงานอนุรักษ์ที่ 12 เป็นเจ้าของพื้นที่แต่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวอนุญาตให้บริษัทดังกล่าวสามารถก่อสร้างในพื้นที่นั้นได้ ทางขบวนการจึงได้รวบรวมหลักฐานต่าง ๆ เพื่อประกอบการยื่นเรื่องร้องเรียนนี้ต่อศาลปกครองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว อยู่ในขั้นตอนการพิจารณาหลักฐานของศาลปกครอง

จากการระดมทรัพยากรทั้ง 6 ประเด็น ของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัวที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ยังไม่สามารถทำให้พวกเขาประสบความสำเร็จในการคัดค้านการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าขยะนี้ได้

ตารางที่ 1 ตารางการเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาลีกับขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว

การระดมทรัพยากร	ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าไพศาลี	ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าหนองบัว
1) ด้านทรัพยากรบุคคล	- เริ่มจากการรวมตัวของ 3 กลุ่ม ในพื้นที่ คือ “กลุ่มเรารักไพศาลี, กลุ่มไพศาลีอโศก และกลุ่มพัฒนาอำเภอไพศาลี” ร่วมกันเคลื่อนไหวคัดค้าน - ใช้เทคนิคบอกปากต่อปาก - แกนนำช่วยกันคัดค้านออกมาชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าขยะและเชิญชวนให้ประชาชนออกมา	- แกนนำท่านหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และเป็นที่เคารพในพื้นที่ ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน จึงนำข้อมูลไปศึกษาต่อเอง - รวมกลุ่มแกนนำ ช่วยกันสืบค้นข้อมูลและปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญภายนอกพื้นที่ - ใช้เทคนิคบอกปากต่อปาก ร่วมกับการแจกเอกสารให้ประชาชนได้ศึกษาข้อมูล

		- แขนงช่วยกันออกมาชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับโรงงานไฟฟ้าขยะและเชิญชวนให้ประชาชนออกมาคัดค้าน
2) ด้านเงิน	- ตั้งกล่องรับบริจาคในตลาดไพศาลี - การระดมทุนภายในขบวนการ	- ตั้งกล่องรับบริจาคทั้งภายในและภายนอกพื้นที่อำเภอหนองบัว - การระดมทุนภายในขบวนการ - แขนงนำบางคนเป็นผู้มีฐานะและมีเครือข่ายภายนอกที่สามารถให้ช่วยเหลือทั้งเงินและวัสดุอุปกรณ์ได้

ตารางที่ 2 ตารางการเปรียบเทียบการระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะไพศาลีกับขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว

การระดมทรัพยากร	ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าไพศาลี	ขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าหนองบัว
3) ด้านวัสดุอุปกรณ์	- ป้ายผ้า ปากกา ไม้ เครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ	- รถอีตึก ป้ายผ้า ธงสีน้ำเงิน เต็นท์ โรงศพ ยางรถยนต์ เครื่องกระจายเสียง ไม้ ขวด น้ำ หุ่นฟาง ฯลฯ
4) ด้านข้อมูล	- ข้อมูลทางโลกออนไลน์ - ข้อมูลจากแกนนำ	- ประสบการณ์จากอดีต ผลกระทบจากโรงงานแบตเตอรี - ข้อมูลทางโลกออนไลน์ - ผู้มีความรู้ทางวิชาการ - ข้อมูลจากแกนนำ
5) ด้านเทคโนโลยี	- หนังสือพิมพ์ เสียงตามสาย โทรศัพท์ โทรศัพทมือถือ Facebook	- หนังสือพิมพ์ เสียงตามสาย โทรศัพท์ โทรศัพทมือถือ Facebook วิทยุท้องถิ่น
6) ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	- องค์การบริหารส่วนตำบลไพศาลี - ที่ว่าการอำเภอไพศาลี - ศาลปกครองจังหวัดนครสวรรค์	- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว - ที่ว่าการอำเภอหนองบัว - สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด - ศาลปกครองจังหวัดนครสวรรค์ - ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์ - ศูนย์ดำรงธรรมสำนักนายกรัฐมนตรี - สถานีโทรทัศน์ไทย PBS - สำนักงานคณะกรรมการกำกับพลังงาน เขต 3 จังหวัดนครสวรรค์

		- สำนักงานปราบปรามทุจริตแห่งชาติ จังหวัดนครสวรรค์ - มลฑลทหารบกที่ 31 - สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
7) ผลจากการเคลื่อนไหว	ประสบความสำเร็จ เพราะใบอนุญาต การก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะหมดอายุ	ไม่ประสบความสำเร็จ และยังมีการ เคลื่อนไหวคัดค้านอยู่ในปัจจุบัน

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่าการระดมทรัพยากรทั้ง 6 ประเด็น ของขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะไพศาลี และขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะหนองบัว มีความเหมือนกันและแตกต่างกัน มีทรัพยากรที่เป็นจุดแข็งแตกต่างกันไป การเคลื่อนไหวคัดค้านของทั้ง 2 ขบวนการ ย่อมต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย จนนำไปสู่ผลลัพธ์ของการเคลื่อนไหวที่แตกต่างกันไป

สรุปผล

การระดมทรัพยากรของขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะทั้งในพื้นที่อำเภอไพศาลี และในพื้นที่อำเภอหนองบัวนั้น มีจุดประสงค์เป้าหมายเดียวกันก็คือ “**ไม่ต้องการให้โรงงานไฟฟ้าขยายนั่นเกิดขึ้นในพื้นที่ของตนเอง**” จึงทำให้ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมแนวใหม่เกิดการรวมตัวกันขึ้น โดยช่วยกันระดมทรัพยากรทั้ง 6 ประเด็น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะ ถึงแม้ว่าจะเป็นโรงงานไฟฟ้าขยะคนละพื้นที่ แต่สมาชิกของทั้ง 2 ขบวนการนั้นก็ตระหนักและมีข้อห่วงกังวลต่อการสร้างโรงไฟฟ้าขยะที่คล้ายคลึงกัน ดังนั้น การระดมทรัพยากรของทั้ง 2 ขบวนการ จึงมีจุดแข็งและจุดอ่อนที่แตกต่างกันไป

ขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะไพศาลีมีจุดอ่อน คือ ด้านข้อมูล เนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ที่ประชาชนในพื้นที่รับรู้ นั้น มาจากบริษัทผู้รับผิดชอบการสร้างโรงไฟฟ้าขยะเป็นหลัก จึงได้ข้อมูลที่ไม่มีความเป็นกลาง ในส่วนของจุดแข็งของขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะไพศาลี คือ ด้านทรัพยากรบุคคล ที่รวมตัวกันอย่างเข้มแข็งจนนำไปสู่การยื่นหนังสือร้องเรียนต่อศาลปกครอง ซึ่งศาลปกครองตัดสินให้โรงงานไฟฟ้าชนะคดีความ แต่ ณ ขณะนั้น ใบอนุญาตการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะได้หมดอายุลง จึงทำให้การก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะในพื้นที่อำเภอไพศาลีไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ทำให้ขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะไพศาลีประสบความสำเร็จในการเคลื่อนไหวคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าขยะ

ส่วนทางขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะหนองบัวมีจุดอ่อน คือ ด้านหน่วยงานภาครัฐและเอกชนซึ่งกลุ่มคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะหนองบัวมีการเรียกร้องต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องอยู่หลายแห่งอย่างต่อเนื่อง มาตลอดจนถึงปัจจุบัน แต่ไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่ต้องรวมตัวกันจนกลายมาเป็นจุดแข็งของขบวนการคัดค้านนี้ ทั้งในสัดส่วนของจำนวนผู้เข้าร่วมชุมนุมและยุทธวิธีในการคัดค้านทั้งที่ถูกและผิดกฎหมาย

อย่างมีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ โดยเฉพาะด้านวัสดุและอุปกรณ์ ทางขบวนการมีการใช้รถอีตึก เพื่อเป็นสัญลักษณ์ในการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะ เพราะรถอีตึกแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร จึงทำให้รถอีตึกเป็นอุปกรณ์สำคัญในการปิดถนนประท้วง ซึ่งปัจจุบันขบวนการคัดค้านนี้ ยังพยายามที่จะจุดแข็งที่มีในการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงยังไม่ประสบความสำเร็จ เพราะโรงงานไฟฟ้าขยะยังมีการก่อสร้างอย่างต่อเนื่องจนเกือบแล้วเสร็จและยังไม่มีหน่วยงานใดออกมาให้ความช่วยเหลือ ในการคัดค้านของขบวนการนี้

อ้างอิงเอกสาร

- กรมควบคุมมลพิษ. (2562, ธันวาคม 11). ข้อมูลตัวชี้วัดปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนต่อวัน. สืบค้นจาก http://www.onep.go.th/env_data/2016/01_53/.
- ตติยาภรณ์ วรวงศ์ไกรศรี และ โสภิตสุตา ทองโสภิต. (2562, ธันวาคม 23). การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาโรงไฟฟ้าพลังงานขยะในประเทศไทยกรณีศึกษาเทศบาลนครภูเก็ต. สืบค้นจาก <file:///C:/Users/Administrator/Downloads/49273-Article%20Text-114212-1-10-20160225.pdf>
- บริษัท อีโค เอ็นเนอร์ยี่ กรุป คอร์ปอเรชั่น จำกัด. (2562, พฤศจิกายน 9). โรงงานไฟฟ้าพลังงานขยะ. สืบค้นจาก <http://www.eegccorp.com/project1?fbclid=IwAR1l8FpFANzWUQj00LcHPG4s2jBAGgyOKtkY49mWdyk7MzClTb6xkJ8Urg>.
- องอาจ เดชา. (2562, พฤศจิกายน 14). ปัญหาโรงไฟฟ้าแม่เมาะ : 4 ปีชาวบ้านล้มตายกว่า 100 ราย ตอนที่ 1. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2004/10/894>.
- Porraphat Jutrakul. (2562, ธันวาคม 4). สถานการณ์มลพิษไทยตลอดปี 61 พบขยะเพิ่มมากขึ้น. สืบค้นจาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/47000-สถานการณ์มลพิษไทยตลอดปี 61 พบขยะเพิ่มมากขึ้น.html>.

อ้างอิงบุคคล

- นาง ก (นามสมมุติ), แกนนำขบวนการคัดค้านโรงไฟฟ้าขยะอำเภอหนองบัว, สัมภาษณ์, วันที่ 30 ตุลาคม 2562 นครสวรรค์.
- นาย ข (นามสมมุติ), แกนนำขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลี, สัมภาษณ์, 27 กรกฎาคม 2562 นครสวรรค์.
- นาย ค (นามสมมุติ), แกนนำขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลี, สัมภาษณ์, 27 กรกฎาคม 2562 นครสวรรค์.
- นาย ง (นามสมมุติ), สมาชิกขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลี, สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2562

นครสวรรค์.

นาง จ (นามสมมุติ), สมาชิกขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอไพศาลี, สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2562

นครสวรรค์.

นาย ฉ (นามสมมุติ), แกนนำขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอหนองบัว, สัมภาษณ์, 2 พฤศจิกายน 2562

นครสวรรค์.

นาย ช (นามสมมุติ), แกนนำขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอหนองบัว, สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2562

นครสวรรค์.

นาย ซ (นามสมมุติ), สมาชิกขบวนการคัดค้านโรงงานไฟฟ้าขยะอำเภอหนองบัว, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2562

นครสวรรค์.